

Sosiaali- ja terveysministeriö
Meritullinkatu 8 Helsinki
PL33, 00023 Valtioneuvosto

kirjaamo@stm.fi

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston kudosasetuksen muuttamiseksi

Sairaanhoitajaliitto kiittää mahdollisuudesta kommentoida valtioneuvoston luonnosta asetukseksi ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (594/2001), kudosasetus) muuttamisesta.

Muutosehdotukset koskevat kudosasetuksen 2 ja 3 §:ää.

Kannatamme asetusehdotuksen 2 §:n 1 kohdan tarkentamista siten, että siihen lisätään edellytys siitä, että luovuttajalle on selostettu hänen oikeutensa perua luovutukseen antamansa suostumus ilman syytä milloin tahansa ennen irrotusta. Lisäksi ehdotamme, että asetusehdotusta tarkennetaan kudoslain 4 §:n 2 momentin edellyttämällä selvityksellä siitä, että luovuttajalle ei ole pelkästään selostettu luovutuksen merkitystä ja vapaaehtoisuutta vaan, että hän on myös ymmärtänyt saamansa selostuksen toimenpiteen merkityksestä, suostumuksen vapaaehtoisuudesta ja pyyteettömyydestä. Luovuttajan tulisi allekirjoittaa toimenpiteeseen suostumuksensa lisäksi vakuutus siitä, että hän on ymmärtänyt toimenpiteen merkityksen, suostumuksen vapaaehtoisuuden ja pyyteettömyyden. Kannatamme, että pyyteettömyyden ja vapaaehtoisuuden ymmärtämisen kuvaus sisältyy myös vaadittavaan ja säilytettävään erikoislääkärin lausuntoon.

Kannatamme 2§:n 5 kohtaa muutettavaksi siten, että vastaanottajaa hoitavan erikoislääkärin lausunnosta ilmenee, onko vastaanottajan suhde luovuttajaan sukulaisuus- vai läheissuhde vai muu luovutustyyppi sekä luovutustyyppin taustasyyt ja vastaanottajan mielipide luovutustyyppiin.

Asetusehdotuksen 3§:n 1 kohtaan pidämme hyvänä lisäystä siitä, että suostumuksen antajalle annetaan selvitys siitä, että hän voi perua antamansa suostumuksen ilman syytä milloin tahansa ennen irrotusta. Kuten uusiutumattoman elimen ja kudoksen irrottamispykälään niin myös tähän ehdotamme sisällytettäväksi kohdan, jolla todennetaan se, ettei luovuttajalle ei ole pelkästään selostettu luovutuksen merkitystä ja vapaaehtoisuutta vaan, että hän on myös itse, mikäli ikä ja kehitystaso sen sallivat, ymmärtänyt saamansa selostuksen toimenpiteen merkityksestä, suostumuksen vapaaehtoisuudesta, pyyteettömyydestä ja allekirjoittaa vakuuden siitä, mikäli hänen ikänsä ja kehitystasonsa sen sallivat. On myös erittäin kannatettavaa lisätä kohta, jossa edellytetään alaikäiseltä oma suostumus allekirjoituksineen irrotukseen, mikäli hän on ikänsä ja kehitystasoonsa nähden kykenevä päättämään asioistaan.

Kannatamme 3§:n 5 kohtaan erikoislääkärin lausunnon antamista luovuttajan kehitystasosta ja sopivuudesta luovuttajaksi edelleen sekä harkinnanvaraista lastenpsykiatriin lausuntoa, joka sisältää myös selvityksen luovutuksen vapaaehtoisuuden ja pyyteettömyyden varmistamisesta. Jos psykiatriin lausuntoa ei katsota tarpeelliseksi, kannatamme vapaaehtoisuuden ja pyyteettömyyden selvityslausuntoa psykologilta.

Kannatamme alaikäisen ja vajaakykyisten luovuttajien kohdalla sitä, että vastaanottaja on luovuttajaan sukulaisuussuhteessa tai siihen verrattavassa läheissuhteessa. Täsmennystä kuitenkin vaatii se, miten vajaakykyiset tässä asetuksessa määritellään.

Helsingissä 26.3.2019

Nina Hahtela,
puheenjohtaja
Sairaanhoidtajaliitto

Liisa Karhe,
kehittämispäällikkö
Sairaanhoidtajaliitto